

**Міністерство освіти і науки України
Відділ освіти Токмацької міської ради
Токмацький Центр дитячої та юнацької творчості Токмацької
міської ради Запорізької області**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
науково-методичної ради
Запорізького обласного
інституту підсялипломної
педагогічної освіти
№5 від 07.10.2014р.

Голова НМР КЗ «ЗОППО» ЗОР
_____ В. Я. Ястребова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ відділу освіти
Токмацької міської ради
№ 217/1 від 14.10.2014р.

Начальник відділу освіти
Токмацької міської ради
_____ С. В. Черкасова

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку

«Декор»

8 років навчання

м. Токмак - 2014

Укладач:

Рогова Ірина Борисівна, керівник гуртка Токмацького Центру дитячої та юнацької творчості Токмацької міської ради Запорізької області

Рецензенти:

Мосіяш Валентина Дмитрівна , завідувача методичним кабінетом відділу освіти Токмацької міської ради;

Могілевська Вікторія Мойсеївна , директор науково-методичного центру позашкільної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Пояснювальна записка

Декоративно – ужиткове мистецтво є шляхом дитини до пізнання і розуміння навколишнього світу, розвитку творчої діяльності, відновлення зв'язків з минулим власного народу, традиціями і звичаями та пов'язаними з ними предметами побуту, що відповідає вимогам «Основних орієнтирів виховної роботи на 2014-2015 р.р».

Навчальна програма гуртка побудована на основі наступних Типових програм з позашкільної освіти художньо-естетичного та науково-технічного напрямів:

- Програма гуртка народної творчості. Програми з позашкільної освіти: художньо-естетичний напрям/ упор. Ткачук В. В.: Грамота, 2009.- Вип. 2.
- Програма гуртка «Українська народна іграшка». Програми з позашкільної освіти: художньо-естетичний напрям/ упор. Ткачук В. В.: Грамота, 2009.- Вип. 2.
- Програма студії образотворчого мистецтва. Програми з позашкільної освіти: художньо-естетичний напрям/ упор. Ткачук В. В.: Грамота, 2009.- Вип. 2.
- Програма гуртка паперопластики. Програми з позашкільної освіти: науково-технічний напрям/ упор. Ткачук В. В.: Грамота, 2007. – Вип.1.
- Програма гуртка виготовлення сувенірів. Програми з позашкільної освіти: науково-технічний напрям/ упор. Ткачук В. В.: Грамота, 2007. – Вип.1.

Створення навчальної програми обумовлено необхідністю поєднання в її змісті таких видів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, які

користуються найбільшою популярністю серед вихованців, доступні для оволодіння та не потребують вкладення значних коштів.

Специфікою даної програми є те, що вона об'єднує у своєму змісті багато видів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва, що дає змогу задовольнити творчі інтереси більш широкого колу гуртківців.

Програма гуртка розрахована на роботу з дітьми молодшого віку (6-10 років), середнього віку (11-14 років), старшого віку (14-18 років).

Програма для дітей молодшого віку передбачає навчання дітей в гуртках початкового та основного рівнів протягом 2-3 років; для дітей середнього віку – в гуртках основного рівня на протязі 2-3 років; для дітей старшого віку в гуртках основного та вищого рівнів на протязі 2 і більше років в залежності від здібностей вихованців.

Кількісний склад навчальної групи початкового рівня - 15 учнів; основного рівня - 12 учнів; вищого рівня - 10 учнів.

Мета програми – розвиток творчих здібностей, пізнавальної та розумової активності дитини засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Програмою передбачено вирішення таких **завдань**:

- ❖ засвоєння вихованцями початкових мистецьких елементарних уявлень і понять та початкових технічних і технологічних понять; розширення кругозору дітей щодо можливостей художньої діяльності;
- ❖ формування практичних вмінь і навичок роботи з різноманітними матеріалами та інструментами; оволодіння навичками живопису, графіки, декоративно-ужиткового мистецтва;
- ❖ формування творчих здібностей: спостережливості, відчуття масштабу, кольору та пропорцій, художньо-образного сприйняття побаченого та його відображення засобами образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, варіативності та асоціативності;
- ❖ виховання дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку; популяризації народних промислів і ремесел.

Більшість занять практичні, при вивченні нових тем заняття включають теоретичну частину.

Програма передбачає варіативність технологій, методів, форм навчання. На заняттях гуртка використовуються різноманітні методи навчання, серед яких: пояснювально – ілюстративні (розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація); репродуктивні засоби навчання і наочні посібники, роздатковий матеріал (шаблони, зразки та ін.).

Разом із колективними формами роботи проводиться індивідуальна робота з учнями, в тому числі при підготовці до виставок або конкурсів. Робота в гуртку тісно пов'язана з народним мистецтвом, учні знайомляться з історією різних промислів, таких як писанкарство, розпис, гончарство, витинанка та ін..

Для естетичного виховання учнів, розширення їх світогляду велике значення мають екскурсії в музеї, на виставки декоративно – ужиткового мистецтва, зустрічі з народними майстрами, що також передбачено програмою.

Контроль за засвоєнням зазначених компетентностей гуртківцями здійснюється через поточні перевірки знань та умінь впродовж усього навчання з урахуванням результатів участі в конкурсах і виставках різних рівнів.

Початковий рівень.

Перший рік навчання (4 години на тиждень)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теорет.	практ.
1	<i>Вступне заняття</i>	2	1	1
2	<i>Робота з папером</i>	44	8	36
2.1	Аплікація з паперу. Поняття про матеріали та інструменти. Техніка безпеки на заняттях	4	2	2
2.2	Початкові знання та вміння з графіки.	10	2	8
2.3	Елементарні геометричні поняття	10	2	8
2.4	Складання тематичних аплікацій	20	2	18
3	<i>Паперова пластика</i>	40	6	34
3.1	Конструювання з плоских деталей	14	2	12
3.2	Конструювання з об'ємних форм	14	2	12
4	<i>Робота з фарбами</i>	50	10	40
4.1	Правила роботи з фарбами. Основні кольори, теплі, холодні кольори.	4	2	2
4.2	Орнамент. Орнамент в різних геометричних фігурах. Початкове поняття про декоративний розпис.	12	2	10
4.3	Малювання тематичних композицій	24	2	22
4.4	Писанки та писанкарство	10	4	6
5.	<i>Екскурсії, конкурси, виставки, свята</i>	6	-	6
6.	<i>Підсумкове заняття</i>	2	2	-
	<i>Всього</i>	144	33	111

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. (2 год.)

Теоретична частина. Значення декоративно – ужиткового мистецтва в житті людини. Екскурсія на виставку декоративно – ужиткового мистецтва в музей. Ознайомлення з планом і порядком роботи гуртка. Демонстрація робіт, виготовлених гуртківцями в попередні роки. Загальні правила безпеки праці. Правила поведінки в навчальному кабінеті, закладі. Правила дорожнього руху.

Практична частина. Виготовлення з паперу, картону виробів на вільну тему з метою перевірки рівня підготовки дітей.

2. Робота з папером (44 год.)

2.1. Поняття про матеріали та інструменти. Техніка безпеки на заняттях (4 год.)

Теоретична частина. Загальні поняття про матеріали та інструменти, які використовуються на заняттях гуртка, їх перелік і призначення (папір, тонкий картон, картон товстий, клей, ножиці, шило, лінійка, фарби, олівці, фломастери). Організація робочого місця, правила санітарії, гігієни та безпечної роботи. Елементарні поняття про папір, його виробництво, застосування, властивості. Демонстрація зразків паперу різних видів, порівняння їх за товщиною, міцністю. Ознайомлення з основними інструментами і приладдям для роботи. Правила та прийом згинання. Різання, склеювання паперу.

Практична частина. Проведення дослідів і спостережень з вивчення властивостей паперу. Виготовлення виробу технікою «орігамі».

2.2. Початкові графічні знання та вміння. Вирізання. (10 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з основними креслярськими інструментами – лінійкою та олівцем. Поняття про лінії – (прямі, ламані, криві, хвилясті) і відрізки. Знайомство з умовними позначеннями лінії згину, лінії контуру. Лінії надрізування, прорізування, відрізування, місця нанесення клею. Поняття про симетрії. Симетричне вирізання.

Практична частина. Вирізання симетричних фігур з паперових смуг різних фігур (листочки, метелики, квіти та ін..) шляхом складання та за шаблонами. Елементарні витинанки. Складання композицій з отриманих фігур.

2.3. Елементарні геометричні поняття (10 год.)

Теоретична частина. Загальні відомості про геометричні фігури: прямокутник, квадрат, трикутник, коло, овал, половина кола. Геометричні форми в повсякденному житті. Поняття про контур та силует. Порівняння форми оточуючих предметів із формою геометричних фігур.

Практична частина. Вирізання із смуг паперу різних геометричних фігур. Складання простих аплікацій з геометричних фігур за зразком та власним задумом.

2.4. Складання тематичних композицій. (20 год.)

Теоретична частина. Елементарне поняття по композицію. Аплікація з кольорового паперу.. Аплікація виготовляється за зразком, словесним описом або завданням. Закріплення вивченого матеріалу.

Практична частина. Складання тематичних аплікацій з геометричних фігур і симетричних фігур.

3. Паперова пластика.

3.1. Конструювання з плоских деталей (14 год.)

Теоретична частина. Пластичні можливості паперу. Основні прийоми конструювання з паперу, правила з'єднання плоских геометричних фігур.

Практична частина. Виготовлення фігур казкових героїв з плоских деталей (геометричних фігур). Оздоблення елементами декору. Робота виконується за зразком або словесним описом. Особливості з'єднання різних геометричних фігур.

3.2. Конструювання з об'ємних форм. (14 год.)

Теоретична частина. Знайомство з об'ємом. Проста об'ємна форма – циліндр. Виготовлення циліндра.

Практична частина. Виготовлення на основі об'ємних фігур різних поробок. Оздоблення елементами декору.

4. Робота з фарбами (50 год.)

4.1. Правила роботи з фарбами (4 год.)

Теоретична частина. Знайомство з фарбами. Різновиди водорозчинних фарб.

Основні правила роботи з фарбами. Організація робочого місця. Допоміжні інструменти. Кольори основні та допоміжні, похідні; теплі, холодні. Правила змішування фарб.

Практична частина. Заливка фону одним кольором. Отримання різних похідних кольорів шляхом змішування основних фарб.

4.2 Орнамент (12 год.)

Теоретична частина. Знайомство з орнаментом та основними правилами виконання. Поняття ритму. Орнамент в геометричних фігурах. Застосування

орнаменту в повсякденному житті – в побуті. Знайомство з українським орнаментом і роботами майстрів. Елементарне поняття про декоративний розпис. Знайомство з творами майстрів Петриківки.

Практична частина. Малювання орнаментом в колі «тарілочка», в смугі «рушничок», в трикутнику «хустиночка». Складання простих декоративних малюнків в стилі петриківського розпису. Основні елементи розпису.

4.3 Малювання тематичних композицій (24 год.)

Теоретична частина. Виконання нескладних однопланових малюнків. Центр композиції. Правила побудови простих композицій. Малюнки виконуються за зразком, словесним описом, завданням.

Практична частина. Малювання композицій до різних свят, виставок.

4.4 Писанки та писанкарство (10 год.)

Теоретична частина. Знайомство з мистецтвом писанкарства. Історія виникнення, легенди, оповідання. Правила виготовлення писанок, їх різновиди. Основні елементи візерунків. Сучасні писанки.

Практична частина. Розпис виготовлених за шаблонами з картону форм писанок. Малювання композицій з писанками. Листівка до Великодня.

5. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (6 год.)

Практична частина. Екскурсії в музей, на природу. Участь в різноманітних конкурсах, виставках. Організація та проведення різноманітних масових заходів.

6. Підсумкове заняття (2 год.)

Теоретична частина. Проведення підсумків роботи гуртка за рік. Організація виставки робіт гуртківців. Визначення кращих вихованців гуртка.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають **знати** про:

- правила користування ножицями, голкою;
- різновиди паперу (кольоровий, ватман, картон);
- основні кольори («теплі», «холодні»);
- українські види мистецтв (писанкарство, розпис, витинанка)

Вихованці мають **вміти**:

- користуватись ножицями, лінійкою, олівцем, пензлем, фарбами;
- користуватись шаблонами, вирізати по лінії;
- вирізати різні геометричні фігури шляхом згинання паперових смуг, змінювати їх форму;
- розфарбовувати прості форми;
- виконувати прості аплікації і конструювати прості форми з паперу.

Вихованці мають **набути досвід**:

- виконання нескладних аплікацій з паперу;
- конструювання простих форм з паперу;
- використання за призначенням основних інструментів і матеріалів для декоративної творчості і образотворчого мистецтва.

Початковий рівень.

Другий рік навчання (4 години на тиждень)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теор.	практ.
1	<i>Вступне заняття</i>	2	1	1
2	<i>Матеріали, інструменти, приладдя</i>	6	2	4
3	<i>Геометричні та графічні знання та вміння</i>	6	2	4
4	<i>Робота з папером</i>	50	4	46
4.1	Аплікація	30	2	28
4.2	Паперова пластика	20	2	18
5	<i>Робота з тканиною. Виготовлення простих м'яких іграшок.</i>	24	2	22
6	<i>Робота з фарбами. Елементи живопису і графіки.</i>	26	2	24
7	<i>Виготовлення іграшок і сувенірів з різних матеріалів</i>	20	2	18
8	<i>Екскурсії, конкурси, виставки.</i>	8	-	8
9	<i>Підсумкове заняття</i>	2	2	-
	<i>Всього</i>	144	17	127

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з порядком і планом роботи гуртка. Демонстрація зразків і робіт інших гуртківців. Загальні правила безпеки праці. Правила поведінки в навчальному кабінеті, закладі. Правила дорожнього руху.

Практична частина. Повторення вивченого за попередній рік.

2. Матеріали, інструменти, приладдя (6 год.)

Теоретична частина. Знайомство з новими інструментами, які будуть застосовуватись при роботі на заняттях. Знайомство з тканиною – її різновидами, властивостями. Знайомство з іншими матеріалами: поліетиленом, пінопластом, нитками. Застосування цих матеріалів у роботі. Т.Б. при роботі з голкою, шилом, ножом, ножицями.

Практична частина. Вивчення простих швів, розкрій різних тканин, вирізання з пінопласту, вивчення властивостей пінопласту, визначення якості і різновиду ниток.

3. Геометричні та графічні знання та вміння (6 год.)

Теоретична частина. Знайомство з геометричними фігурами – плоскими і об'ємними як елементами конструювання цілих форм. Знайомство з циркулем та косинцем. Прості креслення та викрійки. Виготовлення шаблонів. Правила роботи з шаблонами.

Практична частина. Вирізання за шаблонами. Виготовлення об'ємних геометричних форм та складання різних складних фігур. Прості архітектурні форми.

4. Робота з папером (50 год.)

4.1 Аплікація (30 год.)

Теоретична частина. Різновиди аплікації: аплікація з кольорового паперу плоска, об'ємна, витинанка. Правила виконання. Техніка безпеки при роботі з ножицями і ножем.

Практична частина. Виготовлення тематичних композицій одно – або двопланових на кольоровому фоні з використанням шаблонів. Аплікація виготовляється за зразком, описом або завданням.

Об'ємна аплікація. Виготовлення тематичних аплікацій з об'ємними елементами.

4.2 Паперова пластика (20 годин)

Теоретична частина. Знайомство з пластичними можливостями паперу. Складання, скручування різних за шириною паперових смуг. Правила побудови цілісних форм з окремих елементів. Композиція в паперовій пластиці.

Практична частина. Виготовлення рослинних композицій з білого паперу на однотонному фоні, виготовлення масок. Поняття про архітектуру. Виготовлення різних паперових будиночків.

5. Робота з тканиною. Виготовлення простих іграшок (24 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними видами тканин, їх особливостями та властивостями. Натуральні та штучні тканини. Інструменти

для роботи з тканиною. Виготовлення викрійок. Т.Б. при роботі з голкою та ножицями.

Практична частина. Вивчення швів, розкрій тканин, виготовлення викрійок. Шиття простих кульових іграшок з трикотажного полотна. Оздоблення стрічками, намистом тощо.

6. Робота з фарбами. Елементи живопису та графіки (26 год.)

Теоретична частина. Техніка виконання акварельних робіт. Малювання «по – сухому», «по – мокрому». Знайомство з графікою.

Графічні матеріали – олівці, фломастери, туш. Поєднання різних матеріалів в одній композиції.

Практична частина. Малювання одно – та двопланових композицій на різні теми: до свят, ілюстрації до казок і оповідань за власним задумом. Знайомство з різними жанрами мистецтва – пейзаж, натюрморт, портрет.

7. Виготовлення іграшок і сувенірів з різних матеріалів (20 год.)

Теоретична частина. Прийоми роботи з різними матеріалами: пластиліном, дротом, поліетиленом, природним матеріалом та ін.. Техніка безпеки при роботі з ножицями, голкою, шилом.

Практична частина. Виготовлення сувенірів за зразком з різних природних матеріалів: шишок, каштанів, кукурудзи, черепашок, насіння, тирси. Виготовлення вази з квітами з поліетилену та пінопласту. Ліплення з пластиліну або глини.

8. Екскурсії, конкурси, виставки (8 год.)

Практична частина. Екскурсії до музею на виставки робіт майстрів декоративно – ужиткового мистецтва, живопису. Проведення конкурсів малюнку серед гуртківців. Оформлення виставок учнівських робіт.

9. Підсумкове заняття (2 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків роботи гуртка. Організація виставки кращих робіт гуртківців. Визначення кращих вихованців гуртка. Бесіда про правила дорожнього руху, правила поведінки біля водоймищ, в приміщення та на вулиці. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають *знати* про:

- Основні і похідні кольори, змішування фарб;
- Правила техніки безпеки при роботі з ножицями та голкою

Вихованці мають *вміти*:

- Легко користуватись ножицями, лінійкою, шаблонами, голкою;
- Виконувати різні аплікаційні роботи;
- Конструювати з різного паперу об'ємні композиції;
- Користуватись акварельними і гуашевими фарбами;
- Виконувати малюнки за власним задумом, описом.

Вихованці мають *набути досвід*:

- Отримання похідних кольорів при змішуванні фарб основних кольорів;
- Впевненого користування інструментами для образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва;
- Виконання об'ємних паперових композицій;
- Виконання живописних малюнків за допомогою гуашевих та акварельних фарб.

Основний рівень.

Перший рік навчання (4 – 6 годин на тиждень)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		усього	теор.	практ.
1.	Вступне заняття	2-3	2 - 3	-
2.	Матеріали, інструменти, приладдя	2-3	1 -1	1 - 2
3.	Графічні знання та вміння	2 - 3	1	1 - 2
4.	Конструювання з паперу	12-18	1	11-17
5.	Аплікація з паперу. Різновиди аплікації.	16-24	1	15-23
6.	Виготовлення м'яких іграшок	20-30	1	19-29
7.	Аплікація з тканини	10-15	1	9-14
8.	Аплікація з ниток	10-15	1	9-14
9.	Робота з фарбами. Знайомство з різними видами водорозчинних фарб. Малювання тематичних композицій.	20-30	2	18-28
10.	Декоративний розпис. Петриківсьий розпис	10-15	2	8-13
11.	Писанки і писанкарство	8-12	2	6-10
12.	Робота з солоним тістом	20-30	2	18-28
13.	Участь в конкурсах, виставках,	10-15	-	10-15

	екскурсіях.			
14.	Підсумове заняття	2 - 3	1	1 -2
	Всього	144 – 216	18-19	126 - 197

Зміст програми

1. Вступне заняття (2 – 3 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка. Організаційні питання. Виявлення інтересів та нахилів дітей. Вступний інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному кабінеті, закладі. Правила дорожнього руху.

2. Матеріали, інструменти, приладдя (2 – 3 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними матеріалами, які застосовуються в роботі. Властивості різних видів тканин, природних матеріалів, ниток, пластику, солоного тіста та ін.

Застосування інструментів при роботі з різними матеріалами. Різновиди стеків, ножів, голок.

Практична частина. Практикум із застосування матеріалів, інструментів, приладдя.

3. Графічні знання і вміння (2 – 3 год.).

Теоретична частина. Правила роботи з лінійками та косинцем, циркулем. Виконання простих вертежів та викрійок. Розвиток вміння читати креслення та схеми. Розвиток абстрактного та просторового мислення, вміння визначати об'єми та форми різних фігур.

Практична частина. Практикум із вироблення вміння читати креслення та схеми.

4. Конструювання з паперу (12 – 18 год.)

Теоретична частина. Властивості різного паперу. Правила роботи з тонким та товстим папером.

Практична частина. Виготовлення іграшок з паперу – фігур казкових героїв (ватман). Конструювання макетів архітектурних споруд. Виготовлення масок і ялинкових прикрас.

5. Аплікація з паперу (16 – 24 год.)

Теоретична частина. Аплікація з кольорового паперу. Виготовлення тематичних багатопланових аплікацій за зразком або власним ескізом. Застосування «рваної» аплікації. Виготовлення елементів об'ємної аплікації.

Практична частина. Виготовлення нескладних багатопланових аплікацій з елементами «рваної» «об'ємної» аплікації. Мозаїка.

6. Виготовлення м'яких іграшок (20-30 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення іграшки. Технологія виготовлення м'яких іграшок. Правила безпеки при роботі з голкою та ножицями. Тканини для іграшок.

Практична частина. Виготовлення нескладних за формою м'яких іграшок з трикотажного полотна. Виготовлення викрійок, розкрій тканини. Оздоблення іграшок.

7. Аплікація з тканини (10-15 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними видами тканин. Їх властивості при обробці. Застосування різних тканин при виготовленні аплікації. Аплікаційні елементи на одязі та предметах побуту. Цілісні композиції.

Практична частина. Виготовлення аплікацій за зразком або власним ескізом.

8. Аплікація з ниток (10-15 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними видами ниток. Їх властивості. Застосування ниток для виготовлення аплікацій. Приготування матеріалу до роботи. Різні варіанти нитяної аплікації.

Практична частина. Виготовлення аплікаційних композицій за зразком або власним ескізом. Виконуються тематичні однофігурні багатокольорові аплікації на картоні з заповненням фону. Оздоблення плетеною рамкою.

9. Робота з фарбами (20-30 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними видами водорозчинних фарб. Нові прийоми роботи з фарбами. Гуашеві фарби. Акрилові фарби. Змішування фарб між собою.

Практична частина. Малювання композицій фарбами на різні теми: до різних свят, ілюстрації до літературних творів. Малювання робіт для різних конкурсів та виставок.

10. Декоративний розпис (10-15 год.)

Теоретична частина. Петриківський розпис. Історія виникнення, видатні майстри народного декоративного малювання. Правила виконання розпису, інструменти, фарби. Основні елементи.

Практична частина. Малювання декоративних мотивів. Елементи петриківського розпису – перехідні мазки, прості квіти, кетяги калини. Складання простих візерунків.

11. Писанки та писанкарство (8-12 год.)

Теоретична частина. Знайомство з видами писанок: крашанки, дряпанки, мальованки, крапанки. Символіка писанок. Технологія виготовлення писанок, мальованок.

Практична частина. Виготовлення писанок технікою «пап'є-маше» і розпис за власним ескізом. Листівка до Великодня.

12. Робота з солоним тістом (20-30 год.)

Теоретична частина. Технологія виготовлення виробів з солоного тіста, оздоблення виробів різними матеріалами. Можливості застосування пластичного матеріалу для прикрашення інтер'єру.

Практична частина. Виготовлення простих поробок з солоного тіста, їх оздоблення. Картини для прикрашання інтер'єру.

13. Участь в конкурсах, виставках (10-15 год.)

Практична частина. Екскурсії до музею на різні виставки майстрів живопису, декоративно – ужиткового мистецтва. Виготовлення робіт різними техніками для міських, районних конкурсів, виставок дитячої творчості.

14. Підсумкове заняття (2-3 год.).

Теоретична частина. Підсумок роботи гуртка, визначення кращих гуртківців. Перспективний план роботи на наступний рік.

Практична частина. Проведення підсумкової виставки робіт гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають **знати** про:

- Основні напрямки образотворчого мистецтва;
- Основні правила техніки безпеки при роботі з різними інструментами;
- Правила роботи з різними матеріалами, їх назву і основні властивості;
- Кольористику.

Вихованці мають **вміти**:

- Легко користуватись різними інструментами;
- Виконувати нескладні багатопланові аплікації;
- Конструювати з паперу за зразком;
- Користуватись водорозчинними фарбами;
- Виконувати творчі роботи за заданою темою, власним задумом, описом різними техніками.

Вихованці мають **набути досвід**:

- Виконання багатопланових аплікацій;
- Виконання живописних робіт за допомогою водорозчинних фарб;
- Виконання творчих робіт за власним задумом.

Основний рівень.

Другий – третій роки навчання (4-6-9 годин на тиждень)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин						
		усього 4г. 6г. 9г.			теор.	практ.		
1	Вступне заняття	2	3	3	1	1	2	2
2	Матеріали, інструменти, приладдя	2	3	3	1	1	2	2
3	Робота з природним матеріалом. Флористика.	10	15	27	1	9	14	26
4	Аплікація з паперу (різна). Силует.	10	15	27	1	9	14	26
5	Конструювання з паперу.	12	18	21	1	12	18	20
6	Виготовлення м'яких іграшок.	12	18	27	1	11	17	26
7	Аплікація з хутра, шкіри, тканин.	12	18	21	1	11	17	20
8	Аплікація з ниток, бісеру, стеклярусу.	12	18	27	1	11	17	26
9	Ізонитка.	10	15	27	1	9	14	17
10	Робота з фарбами. Декоративне малювання.	12	18	27	1	11	17	26
11	Живопис, композиція.	20	24	54	2	18	22	52
12	Писанки.	10	15	21	1	9	14	20
13	Ліплення з солоного тіста.	10	15	24	1	11	14	23
14	Колаж.	10	12	15	1	9	11	14
15	Участь в конкурсах,	6	6	6	-	6	6	6

	виставках.			
16	Підсумкове заняття	2 3 3	2 3 3	-
	Всього	144	15	129
		216 324		201 309

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 – 3 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка. Організаційні питання. Виявлення інтересів та нахилів дітей.

Вступний інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному кабінеті, закладі. Правила дорожнього руху.

Практична частина. Екскурсія до музею на виставку творів народних умільців, до виставочного залу закладу.

.

2. Матеріали, інструменти, приладдя. (2 – 3 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними матеріалами, які застосовуються в роботі. Властивості нових матеріалів (шкіра, хутро, бісер, стеклярус, нитки «муліне» та ін..). Застосування інструментів при роботі з різними матеріалами. Різновиди ножів, голок, шило.

Практична частина. Виготовлення елементів композицій з різних матеріалів. Визначення їх властивостей.

3. Робота з природним матеріалом. Флористика. (10,15,27 год.)

Теоретична частина. Знайомство з мистецтвом флористики. Застосування різних природних матеріалів для виготовлення креативних картин. Збирання та зберігання природного матеріалу. Робота з соломкою. Робота з лозою. Технологія обробки.

Практична частина. Збирання природного матеріалу, його підготовка до роботи. Виготовлення креативних картин з природного матеріалу за власним ескізом або зразком.

4. Аплікація з паперу, її різновиди. Силует (10,15,27 год.)

Теоретична частина. Різні види аплікації (плоска, об'ємна, рвана, м'ята, витинанки, силует), їх особливості та застосування в прикладній творчості. Поєднання в одній роботі декількох видів аплікації. Історія виникнення силуетної аплікації.

Практична частина. Виготовлення композицій – аплікацій різними техніками, або поєднання декількох технік за власним задумом або зразком. Вирізання силуетів людей, тварин.

5. Конструювання з паперу (12,18,21 год.)

Теоретична частина. Знайомство з різними способами складання паперу – криволінійне, фальцювання, прямолінійне гофрування. Перетворення паперового листа плоскої, циліндричної форми та багатогранників за допомогою розрізів та вдавлювання.

Практична частина. Виготовлення масок, конструкцій архітектурних споруд, застосовуючи вивчені прийоми роботи з папером. Композиції «Місто майбутнього», «Космічні фантазії».

6. Виготовлення м'яких іграшок (12,18,27 год.)

Теоретична частина. Застосування різних тканин при виготовленні іграшок. Можливості різних матеріалів. Варіанти оздоблення виробів. Іграшки з ажурних нитяних кульок.

Практична частина. Виготовлення м'яких іграшок за власним ескізом, оздоблення різними прикрасами. Іграшки з ниток, композиції з них.

7. Аплікація з хутра, шкіри, тканин (12,18,21 год.)

Теоретична частина. Застосування хутра, шкіри, різних тканин для виготовлення аплікаційних композицій. Підбір тканин, хутра, шкіри або передачі текстури зображення.

Практична частина. Складання ескізів для майбутніх картин. Виготовлення композицій – аплікацій за власним ескізом або за зразком.

8. Аплікація з ниток, бісеру, стеклярусу (12,18,27 год.)

Теоретична частина. Застосування різних за якістю та структурою ниток для виготовлення аплікаційних композицій. Оздоблення виробів бісером, намистинами, стеклярусом.

Практична частина. Заготівка різних ниток для аплікацій. Складання ескізів. Виготовлення картин – аплікацій за власним ескізом або за зразком.

9. Ізонитка (10,15,18 год.)

Теоретична частина. Знайомство з мистецтвом «малювати» нитками на папері. Техніка виконання, правила роботи. Матеріали для роботи. Схеми вишивання.

Практична частина. Виготовлення вітальної листівки за власним задумом або за зразком. Виконання композиції на кольоровому папері. Оздоблення бісером.

10. Робота з фарбами. Декоративне малювання (10,18,27 год.)

Теоретична частина. Застосування декоративного малювання для оздоблення предметів побуту, сувенірів, панно. Декоративний розпис Київщини, Петриківки, Косова. Малювання на кольоровому папері. Темпера фарби. Яєчна темпера. Правила та технологія приготування.

Практична частина. Малювання нескладних декоративних елементів. Складання тематичних композицій на білому, тонованому, кольоровому папері в стилі петриківського розпису. Оздоблення декоративними елементами предметів побуту. Малювання на склі.

11. Живопис, композиція (20,24,54 год.)

Теоретична частина. Знайомство з класичним живописом. Основні правила виконання живописних робіт. Поняття про світло, тінь, відблиск, рефлекс. Правила побудови композиції. Ритм, динаміка в композиції, рівновага композиції, композиційний центр. Технологія малювання олійними фарбами.

Практична частина. Малювання олійними фарбами. Виготовлення основи, підготовка полотна. Складання ескізу для майбутньої картини. Малювання композицій.

Тема розрахована на навчання обдарованих дітей та індивідуальну форму навчання.

12. Писанки (10,15,21 год.)

Теоретична частина. Мистецтво виготовлення писанок. Різновиди писанок. Історія виникнення, легенди, історичні факти, казки, вірші про Великдень.

Практична частина. Складання ескізу для розпису писанок. Виготовлення писанок – мальованок. Виготовлення композицій до Великодня. Писанка – листівка.

13. Ліплення з солоного тіста (12,15,24 год.)

Теоретична частина. Технологія приготування пластичного солоного тіста. Особливості обробки. Історія розвитку мистецтва. Матеріали та інструменти для роботи.

Практична частина. Виготовлення нескладних тематичних композицій з солоного тіста. Сушка, обробка, оздоблення. Сувеніри з тіста, біжутерія.

14. Колаж (10-12, 14 год.)

Теоретична частина. Колаж – поєднання різних матеріалів в одній композиції. Правила складання композицій. Об'ємні композиції. Поняття про панорами. Глибина простору. Багатоплановість композиції.

Практична частина. Складання ескізів для майбутніх композицій. Підбір матеріалів. Складання колажу.

15. Участь в конкурсах, виставках (6 год.)

Практична частина. Підготовка робіт для участі в виставках різного рівня, конкурсах дитячого малюнка до різних свят і подій.

16. Підсумкове заняття (2-3 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків за рік. Визначення кращих гуртківців. Складання перспективного плану гуртка.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають *знати* про:

- Основні виражальні засоби графіки, живопису;
- Основні напрямки народного образотворчого мистецтва;
- Різновиди аплікаційних і живописних робіт;
- Основні і похідні кольори, хроматичні і ахроматичні кольори

Вихованці мають *вміти*:

- Легко користуватись різними інструментами;
- Правильно підбирати необхідні матеріали;
- Конструювати з паперу, картону і інших матеріалів;
- Користуватись гуашевими і акриловими фарбами при роботі на папері та тканині;
- Працювати з пластичними матеріалами;
- Працювати з природними матеріалами.

Вихованці мають *набути досвід*:

- Виконання живописних робіт різними фарбами на папері, тканині;
- Користування пластичними матеріалами;
- Виконання багатопланових композицій.

Вищий рівень.

Перший, другий, третій роки навчання.

(6 – 9 годин на тиждень)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин				
		6г.	9г.	теор.	практ.	
					6 г.	9г
1	Вступне заняття	3	3	1	2	2
2	Матеріали, інструменти, приладдя	3	3	1	2	2
3	Робота з природним матеріалом. Креативні картини з природного матеріалу	18	27	1	17	26
4	Вироби з хутра, шкіри. Шкіряні картини	18	27	1	17	26
5	Плетіння з бісеру, намиста, склярусу. Оздоблення одягу, сумок, поясів. Вишивка бісером.	15	21	1	14	20
6	Робота з фарбами. Живопис акварельними фарбами.	24	54	2	22	52
7	Декоративне малювання. Темперні фарби.	24	54	2	22	52
8	Робота з олійними та акриловими фарбами. Мистецтво країн світу.	30	60	3	27	57
9	Ліплення з солоного тіста.	27	27	1	26	26

10	Колаж	36	30	1	35	29
11	Участь в конкурсах, виставках	15	15	-	15	15
12	Підсумкове заняття	3	3	1	2	2
	Всього	216		15	201	
			324			309

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (3 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному закладі, правила дорожнього руху.

Практична частина. Екскурсія до музею на виставку творів народних умільців, до виставочного залу закладу.

2. Матеріали, інструменти, приладдя (3 год.)

Теоретична частина. Знайомство з новими матеріалами, які раніше не застосовувались в роботі, їх властивості, можливість поєднання між собою. Застосування інструментів при роботі з різними матеріалами.

Практична частина. Різні матеріали в роботі. Термічна обробка деяких матеріалів.

3. Робота з природним матеріалом. Креативні картини (18,27 год.)

Теоретична частина. Збирання природного матеріалу, технологія заготовки та зберігання. Застосування різних матеріалів для позначення різних природних форм та елементів пейзажу.

Практична частина. Складання ескізу майбутньої картини, підбір матеріалу. Виконання композиції за ескізом.

4. Вироби з хутра та шкіри (18,27 год.)

Теоретична частина. Застосування штучного та натурального хутра та шкіри при виготовленні прикрас, сувенірів, картин. Обробка хутра та шкіри. Об'ємні та плоскі елементи.

Практична частина. Складання ескізу для будь – якого виробу зі шкіри, підбір матеріалу. Виконання роботи.

5. Плетіння та вишивка бісером, намистом, стеклярусом (15,21 год.)

Теоретична частина. Застосування бісеру, намиста, стеклярусу для оздоблення одягу, виготовлення прикрас, оздоблення сумок та поясів. Технологія плетіння та вишивки. Різновиди бісеру. Підбір необхідних матеріалів та інструментів для роботи.

Практична частина. Плетіння за схемою нескладних прикрас. Вишивка бісером панно для оздоблення житла (формат та малюнок обираються довільно учнями).

6. Робота з фарбами. Малювання акварельними фарбами (24 – 54 год.)

Теоретична частина. Особливості малювання акварельними фарбами. Прийоми малювання «по – сухому», «по – мокрому», багатокольоровість, градація кольорів. Живопис на м'ятому папері. Живопис з застосуванням допоміжних матеріалів: солі, поролону, серветок.

Практична частина. Виконання робіт з застосуванням кожної техніки. Ескізи виконуються кожним учнем індивідуально.

7. Декоративне малювання. Темперні фарби (24 – 54 год.)

Теоретична частина. Декоративні роботи в житті людей. Традиційні народні декоративні розписи. Розпис на дереві, кераміці, папері. Виготовлення яєчної темпері. Петриківський розпис.

Практична частина. Малювання яєчною темперою декоративних панно в стилі Петриківського розпису. Оздоблення розписом предметів побуту, посуду.

8. Робота з олійними фарбами, акриловими фарбами. Мистецтво країн світу (30 – 60 год.)

Теоретична частина. Акрилові фарби, особливості малювання. Поєднання в одній роботі акрилових та олійних фарб. Бесіда про різноманітність живопису в світі. Знайомство з мистецтвом Японії та Китаю. Малювання на основі, виготовлених з природних матеріалів – соломка, очерет, береста та ін.

Практична частина. Малювання олійними та акриловими фарбами на полотні. Малювання композицій на природному матеріалі в стилі японського живопису.

9. Ліплення з солоного тіста (27 год.)

Теоретична частина. Технологія роботи з солоним тістом. Можливості пластичного матеріалу, особливості обробки. Допоміжні матеріали та інструменти. Оздоблення виробів з тіста.

Практична частина. Виготовлення картин, рамок для фотографій, декоративних бляшанок та пляшок, інших виробів.

10. Колаж (30 – 36 год.)

Теоретична частина. Колаж – поєднання в одній композиції різних матеріалів та технік. Застосування і підбір різних матеріалів для роботи. Тематичні композиції, абстрактні композиції.

Практична частина. Виготовлення композицій за власним ескізом. Оздоблення декоративною рамкою.

11. Участь в конкурсах та виставках (15 год.)

Практична частина. Підготовка робіт для участі в виставках різного рівня, конкурсах дитячого малюнка до різних свят і подій.

11. Підсумкове заняття (3 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків за рік. Визначення кращих гуртківців. Складання перспективного плану роботи гуртка.

Практична частина. Проведення підсумкової виставки творчих робіт гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають **знати** про:

- Основні напрямки декоративно-ужиткового мистецтва;
- Народні промисли і традиції українського народу;
- Видатних українських митців та їх творчість;
- Основні напрямки всесвітнього мистецтва

Вихованці мають **вміти**:

- Користуватися всіма видами фарб;
- Виконувати декоративні роботи, працювати з природним матеріалом, виконувати колажі з різних матеріалів, правильно поєднувати їх між собою;
- Виготовляти оздоблення для інтер'єру і свят;

- Працювати з пластичними матеріалами (солоне тісто, глина, холодний фарфор, віск);
- Користуватись різними водорозчинними і олійними фарбами.

Вихованці мають **набути досвід**:

- Передавання кольорів предметів та кольорових співвідношень між предметами;
- Використання у роботі основних законів композиції;
- Володіння різними техніками образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва;
- Самостійного аналізу виконаних робіт.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про позашкільну освіту»
2. Програма розвитку позашкільних навчальних закладів на 2002-2008 р.р., затверджена Кабінетом Міністрів України 27. 03. 02р. № 378
3. Концепція художньо-естетичного виховання. Збірник наказів МОН України.
4. Горшкова О. Г. Концепція розвитку позашкільної освіти Запорізької області.
5. Н.П. Костерин. Учебное рисование. Москва, «Просвещение», 1980г.
6. А.М. Гусакова . Внеклассная работа по труду. Москва, «Просвещение», 1981 г.

7. Г.И. Перевертень. Самоделки из текстильных материалов. Москва, «Просвещение», 1990г.
8. Т.М. Сов'як. Робота з папером, картоном, тканиною. Київ, «Радянська школа», 1971р.
9. Т.В. Кара - Васильєва. Творці дивосвіту. Київ, «Радянська школа», 1984р.
10. М.В. Мельник. Мистецтво витинанки та аплікації. Навчальний посібник, - Тернопіль; Навчальна книга – Богдан, 2006р.
11. Рузицький В.А., Калініна А.О. Основи петриківського розпису: Навчально – методичний посібник. – х.: «Скорпіон», 2003р.
12. Корчинова О.В. Детское прикладное творчество. Ростов Н/Д: «Фенікс», 2007г.
13. Волкова Ю., Федієнко В. Уроки малювання, Харків, ВД «Школа», 2005р.
14. Організація та зміст освітнього процесу в навчально – виховних закладах Запорізької області. Методичні рекомендації, Запоріжжя, 2005р.

